Hatodik évfolyam. 19. szám. Székely-Udvarhely, 1900. május 13.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASAGI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANITÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok-, tanitók-, gazdasági egyleti tagok- és közs. elöljáróknak egészévre 6 kor., a tanitó-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos BETEGH PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ cm.-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. — Bélyegdij külön 60 fillér. Nyilttér sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér dija előre fizetendő. — Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetési iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

1900. május 10.

Némi aggodalommal, de mégis reménységgel tölt el e napnak jelentősége. Ezen napon mutatta meg Székely-Udvarhely, a székely anyaváros polgársága, hogy haladni, előre haladni akar és tud. Megadta ehhez a szükséges eszközt; megszavazta a 800,000 koronás kölcsönt.

Nagyjelentőségü nap, uj korszak kezdete! A 127 százalékos pótadót, ezt a rémségesen nagy összeget összezsugoritotta 2 százalékra. S igy mégis csak boldogabbak leszünk — Maros-Vásárhelynél.

Hogy a szavazás nem történt egyhangulag, annak oka az előterjesztésben keresendő. Nem ismételték ugyanis, hogy a 800,000 koronából csakis esetről-esetre és annyit vesznek igénybe, a mennyit s a hogy a szükség kivánja. De ez az előbbi tárgyalásoknál be volt fejezve és határozattal szabályozva.

Most már a kölcsön felvélele következik a felsőbb jóváhagyás után. Hisszük, hogy ez is sikerül, mert hiszen bebizonyitott tény a szükséges volta.

A kölcsön felvételére kiküldött bizottság bizonyára módját ejti a gyors lebonyolitásnak s képviseletünk pedig a helyes gazdálkodásban segitségére lesz polgármesterünknek. Bizzunk és higyjük a legjobbat! . . .

* * *

Szokatlan érdeklődés mellett nyitotta meg Gyarmathy Dezső dr polgármester az e hó 10-iki képviseleti rendes közgyülést; kegyelettel emlékezvén meg Szabady Ferencz dr vármegyei főorvos, képviseleti virilis tag elhunytáról. Napirend előtt Győrffy Titusz ügyvéd kérdéseket intézett a polgármesterhez, a vasuttól behozott áruk vámjára vonatkozólag. Nagy feltünést keltett felszólalásának különösen az a része, hol elmondja, hogy — hallomása szerint — Gyertyánffy Gábor kamarai tag a város érdekeivel szemben, a kamara ülésén igyekezett befolyást gyakorolni a vámbehozatal tárgyalásánál s igy a kamara ellenvéleményt nem hallván, a várost érzékenyen megkárositó javaslatot terjesztett a kereskedelmi miniszterhez. Polgármesternek Gyertyánffy eljárásáról tudomása nincs, az ügy a vasuti üzletvezetőségnél van s ha onnan viisszaérkezik, a további lépéseket azonnal megteszi. A választ tudomásul veszik. Koncz Ármin a virilisekre és igy a képviselet határozatképességére nézve tesz kérdést, mire a polgármester a felsőbb hatóságok leiratait felolvastatván, a közgyülés határozatképességét kijelenti.

A napirend megállapitásánál hosszabb vita volt s végül szavavazással döntöttek. A szervezeti szabályrendeletre vonatkozó miniszteri leiratot a tanács véleményes javaslata szerint, tudomásul vették. Egyuttal kijelenti a tanács, hogy a tisztviselők fizetésének felemeléséről lemond, de a szabályzat egyéb részeinek ujbóli elfogadását ajánlja, mert abban sok igen fontos ujitás van. Solymossy Lajos dr a tisztviselők fizetésének a felemelés szerinti megtartását czélzó inditványát, majd Válentsik Ferencz dr felszólalása után, oda módositja, hogy a jövő évi költségvetés tárgyalásánál erről a tanács gondoskodjék, mit a képviselet — Kovács Mór dr-nak a Solymossy első inditványának fentartásával szemben — elfogadott.

Ezután a tárgysorozat 20. pontját, a 800.000 koronás kölcsön felvételét 30 szóval 6 ellen elhatározták s a polgármester elnökletével: Jánosi Gyula, Solymossy Lajos dr, Hlatky Miklós, Koncz Ármin, Bedő Ferencz, Válentsik Ferencz dr és Solymossy Lajos számvevő tagokból álló bizottságot küldtek ki, hogy a határozat jogerőre emelkedése után a kölcsön felvétele ügyében lépéseket tegyenek s azt lebonyolitsák. A gyülés folytatását másnapra halasztották.

Másnap, pénteken már kevesebben voltak a városatyák. A régi pótadók elengedését ujabb tárgyalásra tüzik s azt majd a kölcsönből fedezni fogják. A legszükségesebb kiadások fedezését a város különböző alapjaiból veendő pillanatnyi kölcsönre utalják. A vámsorompók elhelyezése végett a kereskedelmi miniszterhez felterjesztést intéznek, ugyszintén a közokt. miniszterhez is az óvónők faátalányát illetőleg. Az elemi fiuiskola növendékeinek istentiszteletre való járásáról szóló szabályrendelet jóváhagyását tudomásul veszik s a különböző számadások előterjesztését is. A kir. főreáliskolának játszóhelyéül a malom körüli rétből jelölnek ki megfelelő haszonbérért s e végett Mezei Ödön dr, Kovács Mór dr, Haberstumpf Károly, Vánky Kálmán, Szőllősi Samu, Szabó Ferencz és a tanácsból álló bizottságot jelöltek ki. A Dorosné haszonbéri felmondását pedig ennek értelmében elfogadják s a játszóhelytől felmaradó részt kiparczellázzák. A kegyeletház helyére vonatkozó kérést ujabbi tárgyalásra tüzik. A telephon ügyét napirendről leveszik és elvető határozatot hoznak. A pénztári készleteket a vármegyei pénzek módjára kezelik. A katonai uj baráka épitését elhatározták s költségvetés előterjesztésére a tanácsot utasitják. Solymossy Lajos dr lemondását elfogadva, az aszfalt-bizottság elnökének Hlatky Miklóst választják. A mezei utak javitását Hlatky inditványa értelmében elhatározzák. Majd gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök fogadtatására nézve a képviselet a tanácsot utasitja, hogy a fogadó bizottsággal érintkezzék s a város részéről is fogadja. Szabady Ferencz dr képviselő helyett Szenti Bálint póttagot hivják be.

Egyesületi élet.

A helybeli jótékony nőegyesület — mint jeleztük volt — mult vasárnap, május 6-án délután 2 órakor tartotta meg ez évi tisztujitó közgyülését, a vármegyeház kis tanácskozó termében, özv. Török Pálné elnöklete alatt.

Elnök a közgyülést következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt közgyülés!

Legyenek mindnyájan szivesen üdvözölve a mai, általam utólszor összehivott közgyülésünkön és fogadják köszönetemet szives megjelenésükért! Miután ma, t. közgyülés, a három évi cziklus le telt egyleti életünkben, elnöki állásomról a magam és tiszttársaim nevében lemondok. Kérem a t. közgyülést, ezt tudomásul venni és azon kijelentésemet is, melyet a mult havi választmányi gyülésünk alkalmával tettem a t. választmánynak, mely szerint elnöki tisztemtől való megválásomat még akkor köztudomásra hoztam. Nem tagadom, fájó érzéssel veszek bucsut a megszokott müködési körtől s különösen önöktől t. tagtársaim, kik 11 évi elnöki müködésem ideje alatt bizalmukkal, szeretetükkel tiszteltek meg, a mire mindég büszke leszek és ezt kedves emlékeim közé fogom sorolni. Mielőtt pedig elnöki állásomtól megválnék, nem tehetem, hogy egy szives istenhozzádot ne mondjak t. tagtársaimnak, kik munkálkodásomban odaadó társaim, igaz barátaim voltak! Hogy jótékony egyesületünk előhaladását sikerült-e elérnem, ezt nem kutatom, de hálatelt szivvel köszönöm meg azt a meleg rokonszenvet, a melyet az önök ré-

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRGZÁJA.

Sombori József a székelyek áldozópoharáról..

— Közli: **Fülei Sz. Lajos.** — (5. folyt. és vége.)

A „Székely-Udvarhely" eredeti tárczája.

Világositó Jegyzetek.

6. Ezen rövid eléadásból sok kérdést lehet támasztani ugyanis — hogy székely földön itt amott Dácia régi lakossaiból, Oroszok, Tótok, Oláhok megmaradtak az tagadhatatlan 's kiváltképpen Oláhok, kik hajdon Blaccusok vagy Vlaecusok neve alatt voltak esméretesek, némely szegletekben ma is találtatnak. De Törökök és pedig a' 3-ik században! arról senki sem álmadott, — Ezt a' dolgot ugy gondolom az akkori környül állásokból és szókból kelletik megfejteni, Cedrenus, Zonaras, Constantinus Porphirog és más görög szók az Árpád Magyarjait Turkusokk az az Törököknek régi irás szerént Turekeknek nevezik; Ungariát pedig Turciának kéttségkivül a' Magyaroknak illyen forma nevet viselő 's a' görög előtt mig szomszédságokban mulattak esméretesebb Tribussától. — Ha ebből a' Tribusból valók voltak az Árpád késérői, mikor a' székellyekkel szővettségre lépett és Fel Csikban a' Rakos mezején hol Zánairhamné épitett ha itten szállásoltak az Árpád Törökjei, igy a' titok meg van fejtve.

Továbbá Vacsárk mais Fenn tartja nevét, mellette a' régi Rákos mezején Rákos nevezetü nagyfalu fekszik. Honnét vette volt ez a' mező a' Rakos nevezetét? A' ráktól nem vehette sem a' rajta keresztül folyó pataktól mert ezfeljebbis meg Ajnád vizének hivatik.

Gróf Cziráky Antal magyarországi Kincs Tárnok Úr Ő Exellencziajának ide illő észrevétele szerént, Rákos sláv nyelven gyülést tészen, — Már akár a' Székelyeknek, akár régebben a Dácusoknak itten tartott gyüléseikről ragadott légyen a' mezőre ez a' nevezet mindegy. — Elég az hozzá, hogy ennélfogva a' Székelyis el mondhattya hogy vólt hajdon nékiis Rákos mezeje Csikba az Ólt vize bal parttyán, mint a' magyarok a' Duna mente bal oldalán.

(7.) Ez második szövettsége a' székellyeknek a' magyarokkal mellynek András Máttyás jegyzetéből ki vehető pontyai ezek valának.

I. A' király által bé hozatott keresztény Hit vallás Tőrvény szerént vétessék.

II. A' Nemzet maga szabadságában meghagyatván minden adó fizetéstől ment legyen.

III. Fő Rabonbánt szabadon választhasson magának az opolet nemzettségéből mint Fő igazgatót, kinek itilete alá essenek azok kik a' nemzet és annak Tisztviselői ellen törekednek.

IV. A' Nemzet esztendőnként fel váltandó száz lovast adjon a' király őrizetére.

V. Minden király koronáztatásakor, házasságakor és Férjfi gyermeke születésekor ökör sütést (: azaz a' kinek hat ökre vagyon abból egyet megsütéssel bélyegeztetett.) ajándékozzon minden székely.

VI. A' Pannon földének királyát és Népeit a' maga szabadságában védelmezni tartozzanak éjszak (: az az magyar tartományok :) felől.

Ezen szövettségnek pontjai az első századokban minden harmadik esztendőben megujittassék ugy mond András Máttyás minek sok nyomait lehet találni az Haza történeteiben, — Ugy láttszik, hogy ebben az üdőben a' székely nemzet jól meg lépesedett vólt, mivel a király engedelméből vagy talán meghivásából népeket szollitott ki maga kebeléből. —

Illyenek vóltak az András Máttyás jegyzése szerént a' Sályi Suki (: melyek elpusztultak :) a' M. Bándi és Hunyod vármegyében Lófői és Szálláspataki Szálitványok. Az aranyos székiek késöbre költöztek ki, ezek a Háromszéki Tribus felei, a' többi pedig más Tribusok gyermekei vóltak.

Illik itten azt is megjegyezni a' mi a' nemzetnek régi történeteiből, Tőrvényeiből, Polgári elrendeltetéseiből valóságosan igaz hogy t. i. az egész nemzet hat Tribusra volt fel osztva minden Tribus három nemre vagyis rendre: Főbbekre (: Primores, Lófőkre (: Equites . . . . :) községre vagy köz gyalog Darabont Rendre (: Plebei Pisidarii :) Az alsóbb nemből valakit felsőbb nembe a' nemzet szava a' Fő Ispán vagy Igazgató kegyelme személyes virtussa és érdeme mellett a' vagyon és birtok emelhetett. — Egyébaránt mindenik Rend egyaránt szabad és nemes volt. Mindenik nem több nemzettségekre (: Familiákra, a nemzettségek pedig ágakra oszlottak. Ezek . . . . . . viselték az hivatalokat birták és hagyták elidegenithetetlen örökségeiket, Jószágaikot, maradványról maradványra, a' múlt század kezdetéig, mikor a' nemzetnek törvényes szokásában volt felszámitásai, lustrai meg szüntek.

Az e' képpen el rendelt Nemzetnek feje vólt egy Fő Rabonbán (: Rectorgentis :) kinek lakása vólt Budvárában. Ettől függött három nagy Gyula és egy kissebb Gyula ki fő Horkáznak is hivattatott és egy arányu hatalommal birt csak a' tisztelet rendin állott az három Gyulák után. Ezen négy Fő embernek tanácsával és segedelmével igazgatta a Fő Rabonbán a' nemzetnek Polgári, Hadi és Religió béli állapotját.

Ezeknek alája volt vetve az három nagyobb Rabonbán minden illyen Rabonbántól függött három kissebb Harkáz, — minden Harkáz alatt volt öt kisseb Rabonbán, minden kissebb Rabonbán parancsolt két századosnak egy lovas és egy gyalog rendünek, melly kormány szerént a Fő Rabonbántól kezdve le a századosig egy 132 személyből álló Tisztikar igazgatta a' nemzetet. A' Fegyvert viselö nép pedig főbb Tisztein kivül álott 9000 főből, melynek fele lovasság vólt. Ezek Szent István idejéről szóllanak.

(8.) Itt András Máttyás sokat öszve zavar, a' többi között azt is hogy ez a' Kálmán László vő legény a' László király Fia lett vólna, holott Kálmán Herczegről tudva van, hogy Rogerius Siciliai vezérnek Busilla nevü leányát vette feleségül (: Lásd Katona Ladisl. Colom :)

(:9:) Ez a' Stibor vagy Stiborits vajda (: Stiborius de Stiborich :) Lengyelfi Sigmond Cs. és király igen kedves embere vólt, kitől a Vág vize mellett annyi Jószágot nyert, hogy a Vág vize urának neveztetnek. 1396-tól 1401 ig Erdélyi vajda vólt, de másod versben is 1410—11—12—13-banis ezen hivatalt viselte a' Károly Fejérvári Leveles Tárban találtató Diplomák szerént 1414 ben öregsége miatt lemondott hivataláról és a Konstancziai Egyházi nagy gyülekezetben megjelent a Császárral. Reá nézve az 1412-ik esztendő egymás dobzodásról is nevezetes, mellyben fiának esztendeig tartó lakadalmat csinált. Timon jegyzése szerént a' leg dobzódóbb és torkosabb emberek-nél is unalmára. És azért igen hihető a' mit András Máttyás rólla irásban hagyott. (: Lásd Stiboriusról Car. Vagner Collect Dei 1. 98 Budai Ferentz Polgári Lexi. I. Dat. 264 lapon :) Eddig tart az értekezés, melynek végén a szerző a következő megjegyzést teszi:

A Temetők nyugalmának fátyola bé vonta 1835-ben az Erdélyi Politikai Eget.

Lapunk mai számához — a „Transsylvania" erdélyrészi gyümölcs és vetemény értékesitő és feldolgozó gyár mint szövetkezet aláirási felhivása és ive van mellékelve.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

széről mindig tapasztaltam. Megtanultam becsülni, tisztelni ezt a tiszti kart, melylyel válvetve igyekeztünk önzetlenül szolgálni nőegyesületünk ügyeit. Kérem fejtsék ki a jövőben is, az új Elnöknő vezetése alatt azt az ernyedetlen szorgalmat és buzgóságot és ápolják a nemes jótékonyságot, hogy ez által érhessék el jogosult jutalmukat! Ismételten köszönöm t. tagtársaimnak irányomban tanusitott szives támogatását és kérem tartsanak meg a jövőben is meleg barátságukban, jó indulataikban s engedjék azon biztos meggyőződésemnek kifejezést adnom, hogy a tisztikar ezután is átfogja érezni magasztos hivatását s nőegyesületünknek a jövőben is lelkes munkásai és a szent ügynek buzgó előmozditói leendenek! És most jelen közgyülésünket megnyitom!

Ezen lelkes éljenzéssel fogadott megnyitó- és búcsuzó beszéd után Bod Károly titkár terjesztette elő következő jelentését:

Tisztelt közgyülés!

Ez alkalommal 8-ik és utolsó évi titkári jelentésemet foglalom össze az alább következőkben:

A sz.-udvarhelyi jótékony nőegyesület alapszabályait a nm. belügyminiszter ur 1874. decz. 31-én 53692. szám alatt erősitette meg; az alakuló közgyülés pedig 1875. febr. 14-én volt és igy az egyesület 25 év óta áll fenn és müködik.

Negyedszázad az idő végetlenségéből csak annyi, mint egy csöpp a tenger vizéből; de a rövid földi élet szük határai között és az emberi intézmények körében már mégis számottevő idő.

Ugyanis akkor a város és vidék hölgyeinek egy lelkes kis csapata felfogva a kor igényeit és átlátva, hogy a legnagyobb földi örömet és gyönyört okozó jótékonyság is csak egyesülés által képes nemes czélját, a nyomor enyhitését elérni: — megpenditette ezen jótékony egyesület alapitásának eszméjét.

Bár érdemes volna, de sok időt venne igénybe az egyesület 25 éves történetének ismertetése s éppen ezért ezuttal csupán annak fölemlitésére szoritkozom, hogy ezen idő alatt az egyesületnek három elnöke volt és pedig Ugron Lázárné 10 évig, néhai b. e. Török Albertné 5 évig és Török Pálné 11 évig. A titkári teendőket ugyanezen idő alatt haton végezték és pedig Sebesi Ákos 1 évig, dr. Nagy Samu 3 évig, Váró Ferencz 4 évig, Laukó Albert 4 évig, Soó Gáspár 5 évig és Bod Károly 8 évig.

Titkár ezután az egyesület 25 éves történetét 3 korszakra osztva, futó pillantást vetett a multra és rövid, — de jellemző vonásokkal domboritotta ki mostani alakját. Ő — ki ott állott az egyesület bölcsőjénél és azóta is mindig őszinte érdeklődéssel, élénk figyelemmel kisérte fejlődését, önzetlen szeretettel viseltetett iránta — az első időszakot a megalakulás és egyszerü állapotok, — a másodikat az átalakulás és emelkedés, — a harmadikat a megizmosodás és virágzás szakának nevezte, remélvén, hogy a következő, negyedik időszak a hasznos és áldásos gyümölcsözés ideje lesz.

Vázolta az alakulás nehézségeit, küzdelmeit; fölemlitette a kezdeményezők neveit és a szebb hazába költözötteknek drága emlékeit.

Ismertette a régi egyszerü kötőkéket, hová még guzsalyat se volt szégyen vinni; ismertette az akkori egyszerü igényeket és összehasonlitást tett azok és a mostani fokozott igényü állapotok között, valamint a régi kötőkék, guzsalyos fonókák, meg a mostani élőképes, görögtüzes estélyek között.

Aztán jellemezte az elnökök müködését, méltatta érdemeiket, hangsulyozva azt, hogy az egyesület tagjai mindig finom érzékkel és kiváló tapintattal tudták azokat ültetni az elnöki székbe, a kiknek nemes lelkei olyanok voltak, mint az érzékeny, finom hur, a mely a legkisebb érintésre tiszta hangot ad és ez tartotta fenn mindég az egyesület körében az összhangzást, a politikai és társadalmi hullámcsapások között a harmoniát!

A titkári jelentés többi része igy szól:

A régi egyszerü kötőkék évenkint 50—60 forintot — a mostani filléres estélyek 200—250 frtot jövedelmeznek.

Az egyesület azóta müködik szélesebb körben, mióta jó családból való szegény és árva leányokat és vagyon nélkül hátramaradt özvegyeket is segélyez, a városi elnyomorodott és munkaképtelen szegényeken kivül, a kiknek száma rendesen 60—65 szokott lenni.

A legközelebbi évben is igyekezett az egyesület hivatásának megfelelni és a városi szegények segélypénzén kivül, 230 frtot szavazott meg szegény özvegyeknek és árva tanuló-leányoknak.

Ezek a fillérek jobb helyre nem is eshettek volna.

A lefolyt év is egyébiránt a csöndes, zajtalan és békés munkálkodás esztendeje volt, melynek lefolyása alatt nagyobb mérvü tevékenységet az egyesület azért nem fejtett ki, söt szokásos tea-estélyét is azért nem tartotta meg, hogy lefegyverezze azokat, a kik azt a vádat szokták emelni, mely szerént a nőegyesület miatt más egyesületek nem tudnak jövedelmező mulatságokat rendezni.

Az egyesület jövendőbeli müködését is az alapszabályok eléggé körülirják; azonban ezeknek módositása mégis immár, kivált azért vált szükségessé, mert igy — a választmányi tagok nagy száma miatt — a mozgás nehézkes s mert az évi összes jövedelem egyharmad része mindég tőkésitendő lévén, e miatt nem gyakorolhat annyi jótékonyságot, a mennyire pedig szükség volna.

Még csak az egyesület 25 éves fennállásának, alkalmas időben s méltó módon való megünneplésére óhajtom az ujonan választandó tisztviselők figyelmét fölhivni, ámbár megvagyok győződve a felől, hogy a kedvező alkalmat megfogják ragadni.

Végül egy pár szót magunkról, kik évek során viselt bizalmi állásunkat most elhagyjuk!

Tisztelt közgyülés!

Mi azért távozunk és adunk helyet másoknak, mert kivált a tiszteletbeli „hivatal vagy teher, vagy tisztesség"; ha teher, illő, hogy azt minél többen hordozzák; ha tisztesség, hogy minél több érdemes osztályrésesévé legyen." De azért is távozunk, mert „jobb akkor elmenni, a mikor szivesen marasztanak, mint akkor, a mikor küldenek!"

Azonban a mily örömmel és odaadással igyekeztünk állásunkat tehetségünk és körülményeink szerint betölteni, ép oly szives készséggel nyilatkoztatjuk ki, hogy ezen nemesczélu jótékony egyesület iránt való rokonszenvünk, önzetlen szeretetünk ezután sem fog elmulni! . . .

És most még egyszer köszönetet mondunk az irántunk való bizalomért, melylyel — nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy nem éltünk vissza soha!

Isten oltalma lebegjen az egyesület tagjain és legyen velünk!! . . .

Titkári jelentés után a számadásvizsgáló bizottság előterjesztése következett és a szerint a pénzkezelés szabályos; az egyesület cselekvő vagyoni állása 7475 frt 99 krt teszen.

Ezek után özv. Török Pálné elnöki székét elhagyva, özv. Kiss Ferenczné tiszteletbeli alelnök korelnöksége mellett a választásokat megelőző következő inditványokat fogadták el, egyhangu határozattal: Török Pálné érdemeinek jegyzőkönyvi megörökitését; tiszteletbeli elnökké választását; 2 ezer forint alapitványi tőke külön választását, mely az ő nevét fogja viselni.

Minthogy László Domokosné egyik alelnök, szintén határozottan és visszavonhatlanul kijelenté állásától való visszavonulását: közgyülés őt — buzgó tevékenységének jegyzőkönyvi megörökitése mellett — nyert érdemei alapján és az eddigi gyakorlat szerént is, egyhangu lelkesedéssel tiszteletbeli alelnökké választotta.

Választásokra kerülvén a sor, azon közóhajtás nyilvánult, hogy elnök és alelnökök közfelkiáltás utján választassanak és miután az alapszabályszerü titkos szavazást — elnöki fölszólitás után is senki se kivánta: — elnökké egyhangu felkiáltással Damokos Andornét, alelnökké Mezei Ödönnét és Steinburg Ottónét választották.

A gyülés további folyamán megejtett titkos szavazás eredménye szerint: pénztáros: Félegyházy Antal, ellenőr: Vargha Ida, férfi jegyző: Szabó Árpád, női jegyző: Doros Györgyné. 24 választmányi tag: 1. Betegh Pálné, 2. Dózsa Jakabné, 3. Egyed Balázsné, 4. Fejes Áronné, 5. Gál Sándorné, 6. Lukácsffy Istvánné, 7. Hoffmann Sándorné, 8. Kassay Endréné, 9. Krausz Ernőné, 10. özv. Jenei Albertné, 11. Molnár Károlyné 12. Maráth Józsefné, 13. Martinovics Szilárdné, 14. Nagy Lászlóné, 15. Pap Andrásné, 16 Roediger Gyuláné, 17. Solymossy Lajosné; 18. Szabó Domokosné, 19. Szőllősi Samuné, 20. Sterba Ödönné, 21. Vargha Ida, 22. Weinberger Fanni, 23. Virágh Józsefné, 24. Voith Gerőné.

A választás folyama alatt újonan választott elnök küldöttség élén a gyülésben megjelenvén és lelkes tüntetéssel fogadtatván, székét elfoglalta s buzgó tevékenységre és szives támogatásra hivta fel az egyesület tagjait.

Reméljük is, hogy ez a szereteten nyugvó humánus egyesület biztosan fog tovább haladni kitüzött nemes czélja felé!

Bod Károly, jegyző.

Utasitás

a hazai iparnak állami kedvezményekben való részesitéséről szóló 1899. évi XLIX. t.-cz. végrehajtása tárgyában.

(1. Folytatás.)

II. Fejezet. 3. §. A törvény 2. §-ának a) és d) pontjaiban vannak felsorolva a törvény 1. §-ában említett gyáraknak, illetőleg ipartelepeknek adható adókedvezmények.

Igényük van ezeknek a gyáraknak, illetőleg ipartelepeknek az 1870 évi LI. t.-cz. 2. §-ában megadott házadómentességre.

Az 1870. évi LI. t.-cz. 2. szakaszában engedélyezett állandó adómentesség a házadón kivül kiterjed az ezen adó után járó általános jövedelmi pótadóra, az orsz. betegápolási pótadóra és egyéb a házadó után kivethető köz- vagy községi terhekre is.

Állandó adómentességben részesittetnek a gyáros tulajdonát képező gyári és az ehhez hasonló ipari épületek, valamint a munkásoknak bérfizetés nélkül átengedett gyári munkás-lakások.

Gyári épületnek — adózási szempontból — csak a gyári telken emelt épületek tekintendők.

Ezen épületek ama részei, melyek lakásul szolgálnak, valamint a gyári telken, illetve telepen kivül — bár ennek czéljaira — emelt épületek nem adómentesek.

Ugyszintén a gyárhoz tartozó oly raktárak, melyek az illető gyártól elkülönitve más épületekben vannak elhelyezve, az esetben sem adómentesek, ha azokban kizárólag az illető gyár saját gyártmányai tartatnak.

Szeszfőzdék marhahizlaló épületeire azonban az adómentesség még akkor is kiterjed, ha ezek az épületek a tulajdonképeni gyári épületekkel nincsenek egybekötve, hanem azoktól távolabb, esetleg más telken állanak, de a bekötött marha az illető gyár termelvényein hizlaltatik.

Ha a gyári vagy ipari épület bármily czélra bérbeadatik, az 1870. évi LI. t.-cz. 2. §-ban megállapitott adómentesség megszünik.

A bérbeadott mezőgazdasági szeszfőzdékre tehát ez az adómentesség még abban az esetben sem terjed ki, ha ily gyárra nézve az állami kedvezmények bérlőnek adatnak meg.

4. §. Az állami kedvezményekben részesülő gyári és iparvállalatok részére a törvény 2. §-ának a) és d) pontjaiban biztositott adómentesség kiterjed a kereset-adóra, a bányaadóra, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára, valamint az ezen adók után járó útadóra, községi adóra s kereskedelmi és iparkamarai illetékekre, az általános jövedelmi pótadóra, valamint az országos betegápolási pótadóra.

(Folyt. köv.)

TANÜGY.

Népiskolai tanitó- és kántorképesitő vizsgálat. A székelykeresztúri m. kir. állami tanitóképző-intézetben a népiskolai tanitóképesitő vizsgálat irásbeli része jelen május hó 21., 22 és 23 napjain s a szóbeli és gyakorlati része junius hó végén fognak megtartatni. A vizsgálatra jelenlkezők felhivalnak, hogy a vizsgálati szabályrendelet kivánalmai szerint felszerelt folyamodásukat, azon kir. tanfelügyelő utján, kinek tankerületében müködnek, a jelen hó 15-éig alólirotthoz küldjék be. E vizsgálattal egyidejüleg, junius hó 25-én, az egyházi zenéből és énekből kántorképesitő vizsgálat is fog tartatni. E vizsgálatra jelentkezők szabályszerüen felszerelt folyamodásukat, szintén kir. tanfelügyelőjök utján, junius 15-ig juttassák el hozzám. A vizsgálati- és oklevéldijak, a vizsgálat megkezdése előtt, alólirotthoz befizetendők. Székely-Keresztur, 1900. május 3. Borbély Sámuel, igazgató-tanár.

Pályatételek tanitóinknak. Az „Udvarhelymegyei Általános Tanitóegylet" a következő kérdéseket tüzte ki a folyó évben kidolgozandó pályatételekül: 1. „Miképpen nevelhetjük vidékünk lakóit vallás-erkölcsös józan életre, tiszteletttudásra és munkaszeretetre?" 2. „Tekintettel megyei viszonyainkra, mely tantárgyak tanitására forditsunk nagyobb gondot az ismétlő tankötelesek oktatásánál, hogy kellően előkészithessük őket az élet küzdelmeire?" Pályadij méltóságos Ugron János orsz. gyülési képviselő ur adományából és a „Sándor Mózes alap"-ból 30—30 korona. Tisztelettel felkérem egyletünk tagjait, hogy ezen tételekre vonatkozó dolgozataikat f. évi augusztus 1-ig az elnökséghez beküldeni szíveskedjenek. Sz.-Udvarhely, 1900. május 10. Gyerkes Mihály, ideigl. titkár.

IRODALOM.

Antik edények. Ha az ember a szép antik edények képeit nézi, szinte meginog az emberi haladásba vetett hite. Nem csak a görög és római stilü, kifejlett szép edények láttára, hanem barbár kezek munkái előtt is. Gömbölyü, lapos, eleven formák, golyós diszitések, összeszükülő és széthajló nyakak, valóságos modern, angolforma idomok vannak, a frank és germán őskori edényeken. Diszitményeik: a gombok, kerekek, körök, gyöngysorok s figurális ékitményeik: a kacsacsőr és mások, a szabadkéztől telhető legnagyobb renddel vannak alkalmazva. Legszebbek a frank sirokban talált üvegpoharak, melyek a formában meglepő bájt mutatnak. Hasonló gondot forditottak ékszereikre is. Fibuláik, csattjaik formában nemesek, kidolgozásban finomak. Csak egy öltözet darabjuk volt, czélszerütlen, silány, bár diszes, s ez a czipő, a mely azóta sem fejlődött czélszerübbé. Mindezről szépen és érdekesen ir a Nagy Képes Világtörténet 65. füzetében dr. Borovszky Samu, világos, magyaros a tolla s elbeszélését gyönyörü képek kisérik. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, a népvándorlásról szóló kötet szerzője dr. Borovszky Samu Egy-egy kötet ára diszes félbőrkötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest, VIII. Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Uj birói állás városunkban.** A vármegyei Gazdasági Egyesület, törvényhatósági bizottság és lapunk akciójának meg van a kivánt eredménye. A birtokrendezési munkálatok gyorsabb lebonyolitása czéljából, helybeli kir. törvényszékünknél a 6-ik birói állást rendszeresiteni fogják s ezen kir. törvényszéki biró állandóan a birtokrendezéssel és tagositással foglalkozik. Az uj birót — mint értesülünk — közelebbről kinevezik.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter Sándor Mózes kir. tanácsos, tanfelügyelőt a VII. fizetési oszt. 2-ik fokozatába léptette elő. Őszintén óhajtjuk, hogy minél hosszabb ideig élvezze a magasabb javadalmazást, melyet valóban megérdemel.

— **Uj végrehajtó.** Damokos Andor dr vármegyénk alispánja elnöklete alatt e hó 10-én városi képviseleti közgyülés volt s ez alkalommal a üresedésben volt városi végrehajtói állást Farkas Endre kereskedővel töltötték be, a kit közfelkiáltással megválasztottak.

— **Egy követésre méltó szép példa.** Nálunk, hol a gyümölcstenyésztés igen fontos és közgazdasági tekintetben jelentékeny haszonnal jár, igazán örömmel kell fogadjunk minden olyan mozgalmat, mely a rendszeres gyümölcstenyésztésre irányul. Erre vonatkozólag Uj-Székely község dicséretes példával szolgál. A község tulajdonát képező közlegelőn még mult év tavaszán Szász Elek áll. tanitó és faiskola-kezelő — a képviselet megkérdezése után — mintegy 80—90 nemesitést eszközölt, beojtván az ott vadon nőtt körtefákat. A folyó évben a derék tanitó folytatta dicséretre nem szoruló ténykedését és ismét 120—130 drb ojtást végezett. A gondosan, szakértelemmel kezelt mult évi ojtások mind sikerültek s hisszük, hogy a folyó éviek is hasonlók lesznek. Igy pár év alatt — mivel az ojtásokat Szász tanitó folytatja — Uj-Székelynek közvetlen a falu mellett gyönyörü gyümölcsöse lesz s miután annak értékesitése — mint lapunk mai melléklete is bizonyitja — jövőre igen könnyü lesz, a lehető legszebb jövedelmi forrást nyujtja a községnek. A fák törzsei kellő keménységüek s az ojtások oly magasan állanak, hogy az ott legelő állatok kárt nem okozhatnak. Csak az emberek megkiméljék! A gondozást a tanitó bizonyára elvégzi. Ha elgondoljuk, hogy Uj-Székely község mult évben 787 frt 44 krt 46 százalékos pótadóval kellett fedezzen, az ehhez hasonló jövedelmi források megteremtésén végtelenül örülünk. Ojtsanak, termeljenek minél több gyümölcsöt községeink. Jövőre meg lesz az értéke. Nem lehet annyi gyümölcs, hogy azt eladni ne lehetne. Csak előre!

— **Meghivó** a folyó évi május 17-én, délelőtti 9 órakor Székely-Udvarhelyen, az evang. reform. kollegium disztermében tartandó egyházmegyei közgyülésre, melynek tárgyai: 1. Ima a közgyülési teremben. 2.

Bérmálási ajándéknak alkalmas Imakönyvek-ből a „Székely-Udvarhely" kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése) legnagyobb választék van.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.

Esperesi megnyitó. 3. Jelentés az egyházmegyei tanács működéséről. 4. Felsőbb leiratok felolvasása. 5. Uj egyházi hivatalnokok bekebelezése, illetve felesketése. 6. Közpénztári, gyámintézeti és közalap számadások megvizsgálása. 7. Gyámsegélyek kiutalása. 8. Képviselői dijak kiutalása. 9. Sérelmek elbirálása. 10. Inditványok tárgyalása, melyek 3 nappal megelőzőleg beadandók. Tiszt. lelkész afia, kik elmaradásukat nem igazolják, a központár javára a 4 koronát megfizetik. Kecsetben, 1900. április 30. Menyhárt András, ev. ref. esperes.

— **Diák-majális.** A következő meghivót vettük: Meghivó. A székelyudvarhelyi ev. ref. collegium ifjusága a „kirándulás-alap“ javára, 1900. május 24-én (áldozó csütörtökön) a Galter-kert helyiségében zártkörü majálist rendez, melyre Czimedet és családját tisztelettel meghivja a rendezőség. Kezdete este 7 és fél órakor. Belépti-dij: személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona, tanulójegy 1 korona. Jegyek előre válthatók Betegh Pál és Gyertyánffy Gábor könyvkereskedéseiben és este a pénztárnál. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Vendéglősről és czukrászról gondoskodva lesz. Védnökök: Sebesi Ákos, kir. közjegyző, coll. főgondnok. Gyárfás Endre, orsz. gyül. képviselő, coll. gondnok. Molnár Imre, vezető-tanár. Jakab Zoltán, elnök. Biró Dezső alelnök. Boros Domokos alelnök. Németh Imre, pénztáros. Hegyi Jenő ellenőr. Ferenczi Béla, ellenőr. Csulak Károly, Dávid Emánuel, Fosztó Dénes, Incze Simon, Jakab Sámuel, Jodál Gábor, Klein Béla, Menning Gyula, Nagy András, Nagy József, Nemes Andor, Soos Adolf, Sturm János, Wagner György, Zakariás Károly r. biz. tagok.

— **Német istentisztelet a székely anyavárosban.** Mint értesülünk — ma (vasárnap) a szebeni lutheránus szász pap mintegy 54 hive részére Székely-Udvarhelyt, az ev. ref. templomban német nyelvü istentiszteletet tart. Hogy kik lehetnek azok, a kik városunkban a magyar nyelvet nem értik, azt igazán el sem képzelhetjük!? . . .

— **Munkácsy temetése.** Szerdán — f. hó 9-én — d. u. temették el Munkácsyt Budapesten olyan pompával és nagyrészvét mellett, melyet a Kossuth L. temetése óta nem látott a főváros. A szertartást Dessewffy püspök végezte. Beszédeket mondottak: Berzeviczy A., Hoch J. Jendrassik és Wlassics miniszter. Wlassics követk. szavakkal vett bucsut az elköltözöttől: A magyar kormány nevében koszorut tettem ravatalodra nagy halott és nehány bucsuszót füzök ehez, mielőtt a sirhalom eltakarja a mi benned halandó. Nemzeti ujjászületésünk templomába te vitted be a legragyogóbb drága képeket, remek alkotásaidból ismerte meg a müvelt világ fajunk müvészi sulyát. Elbüvölted velünk a nagy világot s most egész nemzeted fölséges királyával együtt legmélyebb bánattal, de büszkeséggel áldoz nagy emlékednek. Isten veled müvészet nagymestere!

— **Vármegyénk közigazgatási bizottságának** e hó 9-én főispánunk elnöklete alatt tartott havi rendes üléséről — térhiány miatt — jövő számunkban hozunk tudósitást.

— **A székelyudvarhelyi Polgári Önképző- és Segélyző-Egylet** választmánya. f. hó 8-án tartott üléséből kifolyólag elmulaszthatatlan, kedves kötelességének ismeri, köszönetet mondani a helybeli mükedvelő társulat mindazon tagjainak, kik a mult hó 16-án előadott „Az igmándi kispap“ czimü szindarabban szerepet vállaltak, annak rendezésében közremüködtek. És pedig: első sorban Fischer Ferencz rendezőnek, továbbá Fischer Ferenczné, V. Szabó Ilonka, Ráduly Irma, Paláncz Emma, Ágota Róza, Heichling Helén, Czikmántori Vilma, Balog Irma, ifj. Szemerjai Károly, Mészáros Zoltán, Csiki Albert, Hettás Gusztáv. Gáspár Boldizsár, Sándor Ferencz, Szemerjai Imre, Apfelbaum Antal, Szabó József és Szabó Gyulának, kiknek önfeláldozó fáradságuk révén az egylet könyvtári alapja 67 korona 56 fillérrel gyarapodott. Székely-Udvarhelyt, 1900 május 10. A választmány megbizásából: Gyerkes Mihály, jegyző.

— **Az „Országos Középiskolai Tanár-Egyesület“** székelyuavarhelyi kerületi köre 1900. évi május hó 12-én (szombaton) d. u. 5 órakor a m. kir. áll. főreáliskola tanácskozó termében rendes ülést tartott következő tárgysorozattal: 1. Jegyzőkönyv hitelesitése. 2. Elnöki bejelentések. 3. Középiskolai vizsgálati rendszerünk. Előadó: Molnár Károly. 4. Szabad lyceum ügye. 5. Eshetőleges inditvány.

— **A városi közbirtokosság figyelmébe.** A legelőre kihajtandó állatok bejelentését Hlatky Miklós közbirtokossági elnök Kossuth-utczai lakásán lehet eszközölni.

— **A marhahus** Balásy Ignácz mészáros és hentes üzletében (Kossuth-utcza) — mint értesülünk — mai naptól kezdve **kilónkint 36 kr.**

— **Az örökség miatt** majdnem orgyilkosság áldozata lett e hó 9-én Gál Sándor helybeli kántor-tanitó és felesége Somorai Ilona Vágás község határában. A kántorné atyja halála alkalmából Barabás József jegyzővel Lőrincz István szombatfalvi bérkocsiján a leltározás megejtése után hazafelé jöttek s fényes nappal d. u 6 órakor az asszony testvérbátyjai: bétai Somorai János és kománai Somorai Ferencz kövekkel felfegyverkezve utánuk lopózkodtak. A feldühödt testvérek, hogy az örökséget teljesen magukhoz nem kaparithatták, 4 kilós kövekkel akarták agyonverni nőtestvérüket. Szerencsére a kántornál revolver volt s habár felesége kérése folytán nem is lőtt, az atyafiak jónak látták a pisztoly megmutatása után visszavonulni. Az „ugyis megölünk“ s több ilyen fenyegetődzések és az elkövetett „utonállás“-nak a biróságnál is folytatása lesz.

— **A magyar katholikus egyház** 900 éves fennállásának emlékére Székely-Udvarhelyt felállitandó emlékmü alapja javára adakoztak: Vaszary Kolozs herczegprimás 50 korona, Jung-Cseke Lajos apát 100 korona. Id. Dézsy Antal és Tamás Lajos gyüjtőivén: Tamás Lajos, id. Dézsy Antal, Kordoványos timár-társulat 10—10 korona. Dr Török Albert 5 kor. Fábián József 4 kor. Szabó Abelné, Ferencz Györgyné, Haberstumpf Károlyné, N. N. 2—2 kor. Jakab Lajos, Komlo János, Barkóczi Albert, Szabó József szabó, Biró István, Mentovich Gyuláné, dr. Egyed Balázsné, Zengliczky Károly, Farkas Istvánné, Szorger Ferencz, Barabás Ferencz, Szabados Ferencz, Tállyán Gyula, Zakariás István, Csiky Elek. Szakács Gyula, Weigel Ferenczné 1—1 korona. Tamás Péter 1 kor. 20 fill. Pál Márton, Pálffy Alajos 80—80 fill. Kelemen Mihályné, Barkóczi Dénes, Pál György, Schun Frigyes, Jabab Ferencz, Becsek Dánielné, Fülei N. Kovács Lajos, Tamás Ferenczné 60—60 fill. Sorbán Károly 50 fill. Id. Miklós Sándor, Veress Dénesné, Gergely Dénes, Tibád József 40—40 fill. Kókai Józsefné, Szász Ferencz 30—30 fill. N. N., Kovács József 20—20 fill. Összesen 75 korona 30 fill. Fogadják a nemesszivü adakozók a szobor gyüjtő-bizottság hálás köszönetét. Paschek Viktor, pénztáros. Embery Árpád, jegyző.

— **Emléket az agyagfalvi réten.** Az agyagfalvi székely emlék javára adakoztak a sz.-udvarhelyi ev. ref. fögimnázium II., III., IV., V., VI., VII. és VIII-ik osztályai 1730. sz. gyüjtőivén, igazató-tanár Gönczi Lajos által 40 korona 16 fillért. Ezt hozzáadva a már begyült 2679 kor. 38 fillérhez az alap összege tesz 2719 kor. 54 fillért. Fogadják a nemes szivü adakozó ifjak hazafias adományukért a végrehajtó-bizottság hálás köszönetét. Sz.-Udvarhely, 1900. május 12-én. Ferenczi János, v. biz. pénztárnok.

— **Hirdetmény.** Közhirré tétetik, miszerint a folyó évi általános jövedelmi pótadó kivetési lajstrom Sz.-Udvarhely város adóhivatalánál 8 napi közszemlére kitéve van s az irt határidő alatt a hivatalos órákban megtekinthető s netáni sérelmeik ellen felfolyamodással a kir. pénzügyigazgatósághoz élhetnek. Sz.-Udvarhely város adóhivatala, 1900. május 10. Simó Mátyás, adóügyi előadó.

KÖZGAZDASÁG.

— **A miskárolás hasznai.** Tarcsafalvi Pálffi Dénes földbirtokostól, a vármegyei gazdasági egylet elnökétől igen fontos és a gazdaközönségnek felettébb hasznos felvilágositó sorokat vettünk a sertések miskárolásának czélszerüségéről. Pálffi elnök következőleg ir: „A gazdaközönség figyelmébe ajánlom azon egyezséget, melyet egyletünk Licht Gyula városi állatorvossal a koczák miskárolása (herélése) czéljából kötött s mely hivatalos közlönyünk: a „Székely-Udvarhely“-ben annak idején ismertetve volt. A miskárolásnak igen sokféle haszna van. A miskárolt süldő malacz jobban fejlődik, nagyobb, szebb, kövérebb, mint a ki nem heréltek. Mult nyáron Licht állatorvos gazdaságomban többeket miskárolt s egyetlen egy sem pusztult el, mind megéltek, sőt összehasonlithatlanul különbek lettek, mint a melyeket anyakoczáknak meghagytam, pedig fajra a legjavát válogattam ki. Ha eladjuk, akkor is sokkal többet fizetnek az ilyen miskárolt koczákért, mint a sokkal későbbre fejlődő ártányokért, mert a miskárolt hizékonyabb. Bármily vén koczán sikeresen végre lehet hajtani a müveletet. Tarcsafalva, 1900. ápr. 15. Pálffi Dénes.

Szerkesztői üzenetek.

Benedek Mózes közs. biró. H.-Jánosfalva Tévesen fogja fel a kérdést. Czikkiró nem a székely, hanem a „magyarországi“ értelemben vett „paraszt birót“ értette. Ez pedig nagy különbség. Egyéb iránt örvendünk, hogy más érdemleges kifogása nincs.

Biró Dénes A.-Sófalva. Elismerjük méltatlankodásának okát. Intézkedtünk. Sz ves elnézését kérjük.

Több közleményünk térhiány miatt maradt ki.

HIRDETÉSEK.

Sz. 381—900. kj.

Árlejtési hirdetmény.

Zsombor nagyközség tulajdonát képező vár kijavitása, a képviselőtestületnek folyó évi 3. szám alatt tartott ülésében elhatároztatván, az ez iránti árlejtésre határidőül **folyó évi május hó 19-ének d. e. 9 órája** tüzetik ki, a község házához.

Kikiáltási ár 1600. korona, bánatpénzül ennek 10 százaléka teendő le.

Részletesebb feltételek a község irodájában megtekinthetők.

Kelt Zsomboron, 1900. április 26-án.

Lőrincz András,
f.-biró.

176—1900. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881 évi XL. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbiróság 1900. évi V. 85|1. számu végzése következtében Borbáth Dani székelykereszturi ügyvéd által képviselt Vas Miklós martonosi lakos javára Vas János és társai martonosi lakosok ellen 224 korona s jár. erejéig 1900. évi márczius hó 26-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 1099 koronára becsült következő ingóságok, u. m: szarvasmarhák, lovak, sertések, szekerek, törökbuza, vaseke és 1 pár hám nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbiróság 1900-ik évi V. 85|2. számu végzése folytán 224 kor. tőkekövetelés ennek 1900. évi január hó 1. napjától járó 6 százalékos kamatai, egyharmad százalék váltó dij és eddig összesen 109 kor. 4 fillben biróilag már megállapitott költségek erejéig Martonos községében alperesek házánál leendő eszközlésére **1900. évi május hó 17-ik napjának** d. e. 10 órája határidőül kitüzetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székely-Keresztúrt, 1900. május hó 3-án.

Szalontai Albert,
kir. birósági végrehajtó.

Sz. 108—1900. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbiróság 1900. évi V. 48|1. számu végzése következtében dr. Weisz Ármin budapesti ügyvéd által képviselt Umráth és társa budapesti czég javára Neufeld Eliás siklódi lakos ellen 136 kor. 50 fill. s jár. erejéig 1900. évi febr. hó 26-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 645 koronára becsült következő ingóságok. u. m.: 1 tinó, 2 ló, 1 triőr, juhok, hordók, szekerek, üstök, törökbuza és házibutorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbiróság 1900-ik évi V. 48|2 számu végzése folytán 136 kor. 50 fill. tőkekövetelés ennek 1899. évi deczember hó 31. napjától járó 6 százalékos kamatai, egyharmad százalék váltó dij és eddig összesen 93 kor. 80 fillben biróilag már megállapitott költségek erejéig Siklódon alperes házánál leendő eszközlésére **1900. évi májns hó 15-ik napjának délelőtti 11 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székely-Kereszturt, 1900. april hó 26-án.

Szalontai Albert,
kir. birósági végrehajtó.

Eladó tenyészbika.

Darócz községének egy a bizottság által kitünőnek minősitett igen szép testalkatu 3 és fél éves fehér bikája szabad kézből eladó, jutányos árban. Megjegyeztetik azonban, hogy ezen bika a szabad fedezésre itt azért nem használható, mivel döfős és ezért csakis oly helyre ajánlom, a hol kézből fedeztetnek; mivel istállóba és az udvaron egészen jámbor az állat, de mihelyt szabadba kikerül, megvadul; itt pedig csakis szabadban szoktak fedezni s ez okon **lehető olcsón adatik el.** Értekezhetni **Török Lajos** községi jegyzővel Dáróczon.

BOR

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek **valódiságáért** teljes felelősséggel **szavatol**

FERNENGEL GYULA

jóhirü pinczéjéből **Székely-Udvarhelyt** (Kossuth-utcza) kapható a következő előnyös árakban:

Nagyban 56 literen felül hektoliterenkint 36 koronától 140 koronáig.

Kicsinyben literenkint 56 fillértől 2 korona 80 fillérig.

Részletes árjegyzék, minta ingyen és bérmentve.

Legfinomabb aradi lisztek napi árakon.

Czukor, kávé, thea, rum.

ÜZLET ÁTVÉTEL!

Tisztelettel van szerencsém tudatni, hogy a **főtéren levő és 35 év óta fennálló Steinburg Ottó-féle** füszer- és anyagáru **üzletet megvettem** s azt **május 1-től** fogva a mai kor igényeihez képest teljesen felszerelve, saját nevem alatt **tovább folytatom**.

Nagy figyelmet forditok a bevásárlásokra, mely által elérni szándékszem, hogy T. vevőim mindig a legjobb és legfrissebb árut kaphassák, pontos és gyors kiszolgálás mellett.

Kérem a nagyérdemü közönséget szives látogatásával szerencséltetni s meggyőződést szerezni arról, hogy mindenek felett legfőbb czélom, a n. érd. közönség bizalmát kinyerhetni.

Székely-Udvarhely, 1900. május hó.

Kiváló tisztelettel:

STERBA ÖDÖN.

Valódi Suchard és Stolwerk csokoládé és bonbonok.

Festék, lámpa és gyapotáruk nagy választéka.

Vizsgai iráshoz szükséges űrlapok legolcsóbb árban a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalánál (Betegh Pál könyvkereskedése Székely-Udvarhelyt) kaphatók.

Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 4963—1900. szb.

Palyázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye székelykereszturi járásban Uj-Székely székhelylyel üresedésbe jött körbàbai állásra ezennel pályázatot hirdetek.

E szülésznői körhöz Uj-Székely 836 és Alsó-Boldogasszonyfalva 663 lelket számláló községek tartoznak.

Javadalmazása: 100 korona rendes fizetés és 40 korona lakbérilletménybõl áll, azonkivül minden szülésnéli közremüködésért 2 korona, vagy természetben egy véka gabona jár.

Felhivatnak az érdekeltek, hogy folyamodványaikat okmányokkal felszerelve alólirthoz **f. évi május hó 15-éig** okvetlenül adják be, mert máskép azok figyelembe nem vétetnek.

Székely-Keresztur, 1900. évi ápril 14-én.

Főszolgabiró helyett:

Dollny Róbert,
szolgabiró.

BACZÓ LÁSZLÓ
férfiszabó üzlete
Székely-Udvarhelyt, Főtér,
a Gyertyánffy-féle kereskedéssel szemben.

Pontos kiszolgálás! Szolid árak!

Van szerencsém a m. t. közönség szives figyelmét nagy választéku legdivatosabb raktáron tartandó férfiruha szövetekkel felszerelt *férfiszabó üzletemre* tisztelettel felhivni. — Azon körülmény, hogy a budapesti első szabászati iskolát sikeresen végeztem, teljes biztositékot nyujt a m. t. közönségnek, hogy pontos és izléses öltönyöket vagyok képes előállitani. Ezzel és lelkiismeretes kiszolgálásommal igen tekintélyes vevőkört sikerült megnyerhetnem. Köszönetet mondok a szives pártfogásért, kérem azzal továbbra is megtisztelni kegyeskedjenek.

Továbbá még azon sajátságos kedvezményben részesitem tisztelt megrendelőimet, hogy azon ruhákat, mik nálam lettek megrendelve, ócskulás esetében mértékletesen, bérmentve javitom és takaritom.

Kész szolgálattal:
BACZÓ LÁSZLÓ
férfiszabó.

Hazai és angol szövetek! Csinosság és tartósságért jótállás!

Ne legyünk elfogultak!

A legkitünőbb, hamisitatlan tiszta

SÖRT

itthon kaphatjuk. Másfelől pedig saját magunknak gazdálkodunk, mert árpánkat, komlónkat csakis itt dolgozzák fel. **HAURIK ALFRÉD** sörgyártmánya **bármely hazai**, vagy **külföldi készitménynyel** *kiállja a versenyt* és mégis *sokkal olcsóbb*, mert a szállitási költség a vevő javára megmarad. Tehát minden igaz székely hazafi csakis **Haurik-féle székelyudvarhelyi sört** követeljen.

Üzlet kibővités.

Üzlet-áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemü közönségnek becses tudomására hozni, hogy a **Szombatfalvi-utczában 2 év óta fennálló** füszer, anyag, festék és liszt

üzletemet

a felső piacztérre helyeztem át (özv. Csép Istvánné-féle ház), hol azt teljesen ujjá szerveztem és a mai kor igényeinek megfelelőképpen **porczellán, üveg és lámpa szakmával kibövitettem.**

A nagyérdemü vevőközönség eddigi szives pártfogásáért köszönetet mondva, kérem sziveskedjenek ezután is becses támogatásukban részesiteni.

Mindig a legpontosabb és legelőnyösebb kiszolgálást igérve, szives látogatásukat kérem és vagyok

Székely-Udvarhely, 1900. május hó.

Szentpétery Gergely.

Pontos kiszolgálás. Szolid, olcsó árak.

Üvegezési vállalat.

Pártoljuk a hazai ipart!

A Székelyföldön sok olyan sör kerül forgalomba, mely nem idevaló gyártmány, pedig

BÜRGER ALBERT

marosvásárhelyi sörfőzdéjében

olyan sör készül, mely bátran vetekedhetik a kőbányaival, avagy bármely más külföldi gyártmánynyal.

Kérjük ennélfogva a nagyérdemü közönséget a székely ipart pártolni és a vendéglőkben csakis

marosvásárhelyi sört

követelni.

Megrendelések Bürger Albert sörfőzdéjébe Maros-Vásárhelyt czimzendők.

Árjegyzék iránti megkeresés Bürger Albert, Maros-Vásárhely, sörfőzde, czimzendő.

Pártoljuk a hazai ipart!

HALTRICH ADOLF
KERÉKPÁR-RAKTÁRA
MEDGYESEN.

A ki valódi, jó és olcsó kerékpárt ohajt vásárolni, forduljon **hazánk erdélyi részének legnagyobb és legrégibb kerékpár-raktárosához:** Haltrich Adolfhoz Medgyesen, a hol a **Steyri fegyver-gyár főképviselete is van.** Ezen gyártmányok a **világ legjobb kerékpárai s itt 120 frttól** (240 korona) **kezdve már kaphatók.** Ugyszintén az **összes kerékpár szükségletek** is folyton **raktáron** vannak. Kerékpár **javitások** szakszerüen és a legpontosabb kivitelben eszközöltetnek.

Váltó-ekék legjobb kivitelben.

PAPP ZAKOR ENDRE
vasnagykereskedése
az „Arany kaszához" Sz.-Udvarhelyt.

Van szerencsém ugy a helybeli, mint vidéki nagyközönség igen becses figyelmét felhivni gazdagon berendezett

VASNAGYKERESKEDÉSEMRE.

Dus raktárt tartok a következő czikkekben: Mindennemü **vajdahunyadi vasak, szerszámok** és **rugó aczélok, sodrony-, kovácsolt és gépszegek.** Mindennemü **szijgyártó-kellékek, kocsi- és szekértengelyek, fütö- és főzőkályhák. Épület- és butorvasalások. Konyha- és háztartási czikkek.**

Aczél váltó-ekék, gazdasági gépek, legjobb minőségü kaszák, kapák és fenőkövek. Valódi chinaezüst, alpacca- és csont-evőeszközök. Méhészeti és kertészeszközök. Legjobb minőségü mülép.

Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek. Jutányos ár és pontos kiszolgálás!

Igen becses pártfogasért esedezve

teljes tisztelettel:
Papp Zakor Endre
vaskereskedő az „Arany kaszához".

Stackatur-nád nagyraktár.

Épület-, butorvasalás és sodronyszeg-nagyraktár.

Portland- és románczement-nagyraktár

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál** és **meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer,** melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üveget **„Horgony"** védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit** utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
cs. és kir. udvari szállitók.

Raktár hol állandóan kapható: Koncz Ármin gyógyszertárban Székely-Udvarhelyt.

KÉSZ CZIPŐK

az *Orbán, Nagy és Tamás* czipészüzletében Sz.-Udvarhelyt a legnagyobb választékban, általánosan elismert legjobb és legcsinosabb kivitelben kaphatók urak, hölgyek és gyermekek részére. — Ugyszintén elvállal minden e szakmába vágó, legkényesebb igényeket is kielégitő megrendeléseket, javitásokat **teljesen versenyképes árak mellett. — Vidéki megrendelések találó használt czipő beküldése után legpontosabban és gyorsan utánvétel mellett eszközöltetnek. Nem alkalmas áruk készséggel visszavétetnek és kicseréltetnek. — Készitményeinkért czégünk jó hirneve kezeskedik.** — Szives pártfogást kérve

Orbán, Nagy és Tamás
czipészüzlete Székely-Udvarhelyt.

PANAJOTH ALBERT
MÜLAKATOS — TECHNIKAI MÜHELYE.
SZÉKELY-UDVARHELYT. — KOSSUTH-UTCZA 44.

A t. közönséget van szerencsém értesiteni, hogy jó nevü üzletemet a jelenkor igényeinek megfelelőleg berendeztem s állandóan raktáron tartok **valódi Singer** és **Medium** (posztó-varró), **Viberatis arikahajós** és **bőrvarró Hové,** valamint **szabó gépeket,** melyek már többeket fölülmultak. Valódi aczélgépeimért **10 évig jótállok** s vevőimet azon kedvezményben részesitem, hogy a **nálam vásárolt gépeket ingyen javitom.** A varrógépek raktáromon 33—100 frtig kaphatók.

A legfinomabb **angol kerékpárok** és **kerékpár-kellékek állandóan nálam** legolcsóbban kaphatók. Raktáron tartott **gépeimért 2 évig jótállok, 1 és fél óra alatt** kerékpározni bárkit megtanitok.

Villamos-jelző készülékek, villamos csengők, telephonok, vizvezetéki berendezések a legolcsóbb árak mellett eszközöltetnek

Monarch-féle gépek 100 frt. Pesoch-gépek 140 frttól 200 forintig.

Bármily gépek javitását, lakatos munkák, épületvasalások (rácsozatok), sirkeritések készitését saját vagy idegen minták után elvállalom és pontosan teljesitem.

Tüzelők (takaréktüzhelyek) nagy választékban, kedvező árak mellett, esetleg előnyös részletfizetésre is.

Teljes tisztelettel:

Panajoth Albert.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt 1900.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Közp… BCU Cluj-Napoca.